

Ulricehamnsbygdens Forskarklubb

MEDLEMSTIDNING
VÅREN 2024

Årsmöte 21 april
Föredrag av den kände
fotografen Hasse Persson
Läs mer på sista sidan

Timmele miniby-så blev den till

Forskarporträttet
Lilian Borg

Minnet av en farfar

Innehåll

Föreningsinfo	sid 2-3
Tänk på nästa....	sid 4
Anna-Greta Petersson	sid 4
Roger Jarvid	sid 5
Forskarporträttet	sid 6-7
Minnet av en farfar	sid 8-9
Timmele miniby	sid 10-13
Ibland kan man få reda på..	sid 14
Boktips	sid 15
Program för 2024	sid 16

Hej kära forskare!

Nu har det redan gått ett år och jag har försökt sätta mig in i detta med ordförandejobbet!

Jag är så tacksam att jag har alla i styrelsen att luta mig emot.

Vi har haft möten, besök och kurser under året som har gett både kunskap och nya bekantskaper.

Nästa bekantskap blir med den välkända fotografen Hasse Persson som kommer till årsmötet och sen laddar vi inför vårt jubileum i höst!

Ha det gott!

Gun

Glöm inte att läsa Föreningsguiden i Ulricehamns Tidning på tisdagar! Där meddelas när det blir några nya aktiviteter

Titta också gärna in på vår websida:

<https://uf.konkordia.se/>

på Facebook: **Släktforskning i Ulricehamnsbygden** eller Kalendariet på Rötter :

<https://www.rotter.se/kalendarium>

Behöver du hjälp med läsning av gamla dokument, DNA-test, tolkning av DNA-resultat, avfotografering, scanning, emigrantforskning m.m. ?

**Då kan du få forskarhjälp i Konkordiahuset
Tisdagar kl. 16.00**

Kontakta Anna-Lena före besöket

Tel: 070 - 595 00 04

epost: konkordia@konkordia.se

Bäste Medlem

**Nu är det dags att betala
medlemsavgiften för 2024**

**Årsavgiften är 150 kr/person
plus 50 kr per
familjemedlem**

Oss tillhanda före 31 maj

Bankgiro: 5967-3723

Swish 123 298 60 40

*Tänk på att skriva avsändarens
namn på inbetalningen.*

*Som medlem får du
bl.a. medlemstidningen
2 gånger om året
samt rabatt på inköp från
Släktforskarförbundet.*

Verksamhetsberättelse

2023

Styrelsen

Ordförande

Gun Ohlsson 070 5460411

hulugumpebo@gmail.com

Vice ordförande

Maj-Britt Johansson 0321 - 13066

M032113066@outlook.com

Sekreterare

Inga-Lisa Ahlstrand 073 024 20 40

ingalisa.ahlstrand@gmail.com

Kassör

Monica Hållander Öhnell

072 - 368 64 10

monica.ohnell@gmail.com

Ledamöter

Gunnar Åkeson 070 5730403

gunnar.akeson44@gmail.com

Lars Neuman

Lars.Neuman@timmele.net

Inga Josefsson 0321-127 12

Hedersledamot

Anna-Lena Hultman

070 595 00 04

konkordia@konkordia.se

Suppleanter

Gunilla Hållander-Andersson

0705 93 49 46

gunilla.hallander@telia.com

Lilian Borg

lilianbormar@hotmail.se

Valberedningen

Solvig Wigén

070 223 94 64

Marianne Hedberg

076 891 89 77

Redaktionen

Maj-Britt Johansson

Yvonne Henriksson

Mail till redaktionen

M032113066@outlook.com

eller yh@telia.com

Föreningsuppgifter

Ulricehamnsbygdens

Forskarklubb

c/o Monica Hållander Öhnell

Andra Ringvägen 6,

52372 Timmele

Bankgiro: 5967-3723

Swish 123 298 60 40

Org.nr. 80 2523-4181

Året började med årsmöte i Timmele församlingshem. Kalle Bäck höll ett föredrag om : ”*Det svenska dasset, inte bara en skitsak*”.

Sedan serverades kaffe och smörgåstårta.

Vi har haft 5 styrelsemöten under året.

Söndagen den 7 maj mötte ett 10-tal medlemmar upp vid Bleckslageriet i Marbäck. Vi fick guidning och information om hur mått och olika former i bleckplåt tillverkades. Efteråt åkte vi till Källebacka och fikade.

Söndagen den 24 september guidade Lars Neuman ett tiotal medlemmar i Minibyn i Timmele.

Efteråt intog vi vår fika i Gästgivargården eftersom det blåste kallt.

Den 22 oktober hade vi besök av Marbäcks hembygdsförening som blev informerade om släktforskning för att eventuellt ha en kurs i Marbäck.

Den 26 november samlades ett tjugotal personer i Timmele församlingshem och lyssnade på ett föredrag av Håkan Larsson om Hugenotter.

Under året har vi haft en nybörjarkurs, DNA-kurs, en kurs i ”Hur presenterar jag min släkt” samt en fortsättningskurs med bland annat ett besök på landsarkivet i Göteborg.

Två tidningar har distribuerats till medlemmarna under året.

Föreningen hade vid årets slut 143 medlemmar.

Ulricehamn
februari 2024

Tänk på nästa och nästnästa generation

Som de flesta säkert vet drabbades vår familj i höstas av två dödsfall, då min man Roger Jarvid och vår dotter Elisabeth, avled inom ett par veckors tid.

Dödsfall ruskar ju om oss ganska ordentligt och vid Rogers begravning kom min brorsdotter till mig och bad mig berätta om våra föräldrar. Jag frågade var jag skulle börja och uppmanade henne att komma med frågor.

Jag fick några frågor, slog mig ner vid datorn och lät minnena sväva ut över tangenterna. Det skrivna skickades fram och tillbaka till min bror i ett par omgångar för genomläsning och komplettering.

Jag tror det var ganska givande för både honom och mig och vi har fått positiva reaktioner från våra barn. Jag har fått kommentaren ”så bra att det är skriftligt, jag har ju en teflonhjärna” (nytt ord för mig, men jag förstod vad hon menade).

Med dessa rader vill jag tipsa er andra om att göra likadant. Det som är självklart för oss är okänt för våra barn och barnbarn.

Skriver man ner det så finns det kvar för dom när de hektiska småbarnsåren är förbi.

Margareta Jarvid

Anna-Greta Petersson

I höstens nummer av vårt medlemsblad hade vi en artikel om vår allra äldsta medlem, Anna-Greta Petersson, som den 26 mars 2023 fyllde 100 år. Till synes pigg och kry, firade hon dagen tillsammans med sin familj, släkt och vänner, och menade på att det var alldeles ofattbart, att hon fått uppleva ett så långt och händelserikt liv. Men krafterna sinade lite fram på höstkanten, och den 22 december somnade hon in.

Citat ur annonsen, i ortstidningen:

*“ Din levnadsdag är slut.
Din jordevandring ändad.
Du här har kämpat ut.
Och dina kära lämnat.
Nu vilar Du i ro och frid,
Hos Jesu Krist till evig tid.”*

Maj-Britt Johansson

*Anna-Greta
och föräldrarna
Paul och Rut,
vid gården
Gärdet i
Hössna.*

Roger Jarvid

Den första oktober 2023 var vi många som, med bestörtning nåddes av budet att Roger Jarvid helt hastigt avlidit. Detta var svårt att ta till sig. Men tankarna gick naturligtvis först till hans familj. Hustrun Margareta. Och barnen Urban, Tomas och Elisabet med familjer. Roger blev 72 år.

Roger föddes 1951. Hans föräldrar hette Stig och Stina Johansson, och han hade en fem år äldre syster. Under hans uppväxt bodde familjen först i ett hus vid Nyboholm, men flyttade 1962 till Änggatan 4.

Efter åren i Bogesundsskolan, realen och nästan hela gymnasiet i nuvarande Stenbocksskolan, blev Rogers års-kull de första studenterna i det då nybyggda Tingsholmsskolan. Han hade tidigt bestämt sig för att bli lärare, så efter värnplikten vid P4 i Skövde, vidtog tre år på Lärarhögskolan i Jönköping, och en examen som mellanstadie lärare, med en påbyggnad till speciallärare några år senare.

Efter att ha arbetat på några olika skolor i kommunen, blev det Gällstad – Vegby skolor som kom att bli hans arbetsplats.

1978 gifte han sig med Margareta, och de antog hennes släktnamn, Jarvid. 1989 köpte de huset Anemonvägen 5, som sedan dess varit familjens hem. Rogers intresse för släktforskning kom redan i ungdomen, och då Ulricehamnsbygdens forskarklubb bildades, blev han en av de första medlemmarna där. Var vice ordförande i vår styrelse några år, och de sista åren ensam i valberedningen.

Han var sedan väldigt många år medarbetare i vår "tidningsredaktion" där han, bland annat, bidragit med ett stort antal artiklar under årens lopp, varav hans allra sista fanns med i medlemsbladet hösten 2023.

Då idéerna tröt, hade han ofta något på lager.

Men han var en man med många strängar på sin lyra. Man undrade ibland, hur han hann med allting. Han var med i Ulricehamnsbygdens folkdanslag. Han tyckte om sång och musik och tillhörde Timmele kyrkokör. Han spelade ibland "Gamla skivbekanta" för pensionärerna på äldreboendena.

Och han startade Timmele "Ukulele och sång", som blev lite av hans "sköte-barn", och som med sin repertoar av gamla, kända visor och sånger, var flitigt anlitad, och gladd väldigt många människor, runt om i kommunen

Maj-Britt Johansson

Roger Jarvid, längst till vänster, och Timmele ukulelegrupp

Forskarporträttet

Lilian Borg

Efter ett långt uppehåll, är det nu dags att presentera en medlem i vår forskarklubb. Den här gången sätter vi fokus på Lilian Borg, nybliven medlem i vår styrelse. Nu sitter vi hemma hos mig, med en kopp kaffe, och jag försöker hänga med i hennes händelserika liv.

Flygfoto av Kvarngården i Södra Säm

Lilian föddes 1951 på Kvarngården i Södra Säm, som nummer fem i en skara, vilken under ett tidsspänn av femton år, kom att bli sju barn. Hennes pappa, Kurt Borg, som var textilarbetare, hade sina rötter i Skåne, medan mamma Lilly kom från Månstad och var hemmafru.

Efter några år flyttade familjen till Knätte, och ett arrende på Mellomgården i Nätared. Under tiden där, började Lilian skolan och hann gå första klass, i Knätte lilla skola innan den, precis som så många skolor på landet, lades ner. Så i andra klass var det Liareds skola som gällde. Hon hann också gå en termin i Hössna nybyggda skola, innan flyttlasset gick igen.

”Nu, säger Lilian, bar det av till Kölaby, där pappa köpt en av de två Tågårdarna i Skärums by, och kunde

titulera sig som hemmansägare. För min del. fortsätter Lilian, blev det tredje till sjätte klass i Trädet. Sjunde klass i Norra Åsarp. Och därefter ett år på kontorslinjen, på yrkesskolan i Ulricehamn. Flera olika skolor, nya lärare och många nya skolkamrater var det. Men nu var skoltiden slut, vi är i mitten av 60-talet, och nu väntade det första arbetet. Som sömmerska på Trädets syfabrik, där man sydde blåkläder. Jag minns ännu första lönen. 90 kronor för en veckas arbete. Då köpte jag ett täcke och ett par jeans, och hade ändå pengar över.

Sedan flyttade jag till ”staden”, och en plats som sömmerska på Ulricehamns Konfektionsindustri (UKIS), där tillverkningen bestod av kostymer. Det blev även en tid på Wahls, i Ulricehamn, innan jag

vände tillbaka till Trädet. Gifte mig. Byggde ett hus, tillsammans med min man, och fick tre barn. För att kunna vara hemma, arbetade jag som dagbarnvårdare, och stod senare på inringning till "dagis". Men jag trivdes inte som hemmafru.

Så efter tio år började jag på Komvux i Ulricehamn. Det var en ganska stor grupp som började samtidigt. Män och kvinnor i olika åldrar, med ett gemensamt - alla var arbetslösa. Det var bara jag som själv hade sökt mig dit. Vi läste in grundskolan, och fortsatte på gymnasiet till "studenten".

Vad jag gjorde efter detta?" Jo, en sommar som personlig assistent, en period som bokhandelsmedarbetare, och därpå som fanéoperatör på Kinnarps Kontorsmöbler. Men tiderna blev sämre. Kinnarps tvingade säga upp folk. Och så var jag arbetslös. Men genom en CNC-utbildnings i Borås blev jag utbildad metallarbetare. Som svarvare. Detta kom att bli min sysselsättning fram till pensionen.

Släktforskat ? Ja det har jag gjort i flera år, och hittat många intressanta människor. Allt ifrån statare till hemmansägare, ingenjörer, direktörer, och till och med en livstidsfånge. Då blev det extra intressant!

Detta är lite info om livstidsfängen Mattis Landgren.

Mattis Persson Landgren , Bodbetjänt, Artillerist
Han blev dömd för 1:a resan stöld 1864
2:a resan stöld 1865
3:e resan stöld 1867
Förfalskning 1867
4:e resan stöld 1868
Mordförsök 1872

Icke gift . Ankom den 3 December 1872 till Landskrona fängelse, dömd för försök till mord och att hållas till lifstids straffarbete och vara medborgerligt förtroende för alltid förlustig, jämlikt Kungl. Hovrätt den 29 november 1872.

Uppförande: I attest från Malmö står: "en gång extra individuellt straffad".

Text från stam & straffrullan: "Född den 23 mars 1841 i Vedby Socken Kristianstad Län.

Är 5 fot 5 tum lång af ordinär växt, har bruna ögon, ljus hår, stor näsa, ovalt ansikte. Död den 10 sept 1875." Drygt 34 år gammal.

Jag har också, med hjälp av DNA hittat min mormors far. Och jag ser fram emot att få utforska pappas släkt i Skåne.

Maj-Britt Johansson

*Minnesvård i trä, för Mattis Landgrens mormor och morfar:
Pål Svensson, 1779-1857
och Bengta Mattisdotter,
1791-1839
Strövelstorp.*

Minnet av en farfar

I mina gömmor har det, under väldigt många år, legat ett långt brev, skrivet av min mammas syssling, vår vän, Arne Samuelsson, född 1907 i Hållestorp, Blidsberg, död 1992 i Mullsjö.

Han hade på ålderns höst, skrivit ner en del fakta om gården där han föddes, sina minnen från barndomen, och särskilt av sin farfar, Samuel Johansson.

Hållestorp

Samuel var son till Johannes Svensson, född i Hållestorp 1802, och hans hustru Maria Stina Andersdotter född i Börstig 1798. Fem barn: Anna Britta f. 1825, Anders Gustav 1829, Johanna f. 1832 d. 1833. Nästa barn, f. 1834, var också en flicka, och döptes även hon till Johanna. Till sist Samuel f. 1837.

Samuel var den som fick överta fädernegården. Han gifte sig 1865 med Charlotta Jacobsdotter, från Solberga. I äktenskapet föddes fem barn: Albert 1865, Frans 1869 (Arnes ana), Jenny 1873, Karl. 1876, Henrik 1877.

”Vår farfar var” skriver Arne, ”en kortväxt, kraftig man. Han hade ett vänligt, men samtidigt bestämt uttryck över ansiktet. Vi barn tyckte mycket om honom, och han ägnade sig mycket åt oss. Ofta hade han något gott i fickorna. Lakrits minns jag särskilt. Med sin fällkniv

kunde han hugga av små bitar av en lakritsstång, som legat i fickan och blivit lite luden. Hade han varit i stan (Ulricehamn) hände det att han hade små leksaker med sig hem till oss.

Jag hade en så långvarig tandvärk en gång, och fick vara hemma från skolan flera dagar. Farfar tyckte väl synd om mig, och kom tyst och försiktigt in till mig. Då hade han med sig en liten fällkniv, med två blad och skaft av ben. Den fick jag, och blev förstås väldigt glad. Den kniven har jag fortfarande kvar.

Ett annat minne är, då han stod på gata (gården) och sågade ved, eller hackade granris, att strö under djuren med. Han hade gärna ett förskinn, till skydd för byxorna, och träskor på fötterna. Var det kallt, hade han en halvlång vadmalsrock på sig. Senare på hösten bytte han också ut sin skärmmössa mot en gulbrun pälsmössa, som drogs ner över öronen. ”Dä blir så långt då” sa han.

Då han högg ved, var det väldigt noga att inget fick vrakas. Rotändar och utväxter skulle också sönder, och komma in i spisen. En del bitar blev rätt så stora och knotiga.

På vinterkvällarna gjorde han sig stor möda med att få in dem i köksspisen. Gick det inte att få på ringarna, som lock över en sådan klump, lade han en upp och ned vänd bunke över. Då rök det i köket, så man knappt kunde stanna inne.

Jag minns också hur viktigt det var att klyva en del långa vedträn av björk. De skulle användas vid bakning i storugnen, och brinna vid sidan av hällen. Lågan gick då upp i taket av ugnen, och gav övervärme för brödkakorna. Undervärmen fick man genom att elda under hällen, med s.k. ”smalaris”, ris av lövkärvar som fåren rensat.

Hårt arbete hade varit farfars lott i livet, och han ville gärna vara med ute på åkern, även sedan han blivit gammal.

Stenröjning hade han varit med om, men nu hade det blivit nyare tider. Nu borrade far stenarna, och sprängde dem med dynamit. Dungalyckan låg nära skogen, och i kanten låg några stenar, som far skulle spränga. Vi pojkar hade väldig respekt för sprängskotten, och då far hade tänt sprang vi långt in bland träden. Farfar, som var med, klev bara över stenvuren och ställde sig bakom närmaste trädstam. Det gick också bra.

Han var känd för att tänka ekonomiskt, och var därför aldrig utan pengar. En del tyckte förstås att han var snål. Men ibland var han hjälpsam, och lite för godtrogen. Så var det en dag, då han gick på ”gata”, och en Kärråkrabo kom körande förbi. Han stannade och jämrade sig för att han glömt pengarna hemma. ”Kunde du inte vara snäll och låna mig en femma?” undrade han. ”För all del” sa farfar, och tog upp sin pengapung. Men det visade sig att där inte fanns mer än en tia i växel, så den pengasugne fick tian i stället. Några pengar tillbaka, fick han aldrig.

När han sedan berättade detta, sa han: ”Han kunde ju inte behövt få mer än han ville ha”.

Han var en from och gudfruktig man, vår farfar,. Han läste Pietisten och Svenska Posten, och på byrån låg andaktsböcker av Arndt och Rosenius. Han var medlem i Missionsförsamlingen i Blidsberg. och så länge han orkade, gick han till mötena i Missionshuset. Han hörde noga på, och ibland kunde han bli så gripen av förkunnelsen, att han stod upp och bidrog med ett eget vittnesbörd. Han offrade också, så mycket han tyckte sig kunna avstå. Farmor Lotta, tyckte väl ibland att pengarna behövdes till annat.

En gång, då båda gjorde sig i ordning för att gå till ett möte, såg farmor att han lagade med sig en hundralapp för kollekten. ”Tar du hundralappen, så går då inte jag mä”, sa hon. Och därmed var saken avgjord.

Vi barn hade lärt oss en del skolsånger, som vi gärna sjöng hemma.

En dag var farfar med oss ute i trädgården, och i skuggan av den stora oxeln, började vi spontant sjunga sången: ”Sin stig en liten gosse gick, och sjöng sin visa då”.

Den berättade om hur gossen önskade sig framgång i livet, och gärna ville bli ”något stort”. Men visan slutade: ”Om jag bliver något stort, gör strax mig liten då. Ty mor har sagt att himlens port, den öppnas blott för små”. Farfar hade lyssnat noga till sången, och då vi slutade, såg vi att han hade tårar i ögonen.

Men farfar, som var yngst av fyra syskon, fick uppleva många prövningar bland sina närmaste.

Hans äldre bror Anders Gustav dog, bara 40 år gammal, efterlämnande en stor familj. Äldsta system, Anna Britta, boende i Börstig, dog hastigt, under mystiska omständigheter. Hans yngre syster, Johanna i Tågården, Skärum, blev tidigt änka. Hennes man, Anders Svensson förolyckades vid flytthjälp. Det var glashalt på vägen, åkdonet hamnade i diket, och Anders omkom.

Han efterlämnade också en stor familj. Farfars och farmors yngste son, Henrik, ådrog sig tuberkulos under sin värnplikt. Han blev aldrig frisk igen, utan dog 1905, 28 år gammal. Sonen Karl, avled 1918.

Sommaren 1918, märkte vi att farfar blev allt mera orkeslös. I oktober blev han sängliggande, och en doktor som tillfrågades sade bara, att detta var ålderssvaghet. Mor var inne och läste ur bibeln för honom. Hon berättade vilka bibelord hon läst, och hur förnöjd han var med att få sluta sina dagar. En granne kom och besökte honom. Då han kom ut, och mötte oss barn sade han: ”Nu ska I veta att I inte får behålla farfar så länge till”.

Några dagar senare dog han, 81 år gammal. Nästan samma dag, dog hans son Karl, bonde i Skärum, Kölabý, i en ålder av 42 år, i Spanska sjukan.

Sjukdomen härjade den hösten, och skördade många unga, starka män i bygden. Farfar och Karl begravdes samtidigt, på Blidsbergs kyrkogård.

En ovanlig händelse, och Ulricehamns Tidning hade en notis under rubriken:

”Far och son i samma grav”.

Maj-Britt Johansson

Timmele Miniby – så blev den till

Arbetet började i skolans slöjdsal. Många smådelar skulle tillverkas och spikas fast. Här är Bo Svensson och Lennart Karlsson i gång med två husgavlar till Klockargården

Syfte att visa byn som den såg ut före laga skiftet

Minibyn började byggas 2005, projektet har alltså pågått i snart 20 år. Syftet är att visa hur Timmele by såg ut innan laga skiftet på 1880-talet och de förändringar som blev en följd av det. Timmele by fick på tidig medeltid ge namn åt socknen Timmele. Den äldsta dokumenterade namnformen Thymele är från 1447. En tid fick det heta Timmelhed, innan namnet Timmele återtog.

Vi säger ofta Kyrkbyn om vår by för att skilja den från tätorten Timmele, som faktiskt hette Lena fram till 1916, efter Lena by.

Idén att bygga en modell av Timmele by kom från Sture Carlsson. Han var född i grannbyn Nöre och han var verksam som lärare i Timmele före pensionen. Stures tidigaste vision var en modell av Nöre by, som då skulle visa hur alla Nöres gårdar och gårdsbyggnader låg före laga skiftet där. Men då Nöre hade ett stort antal gårdar skulle det inte bli så lätt att genomföra. Då vände sig Sture till oss i Timmele by och samlade till ett möte.

Vår by hade ju också förändrats genom och efter laga skiftet och det kunde vara intressant att visa. Vi, ett 15-tal herrar, funderade och kom fram till att detta kunde vi och ville vi

genomföra. Mesta finansieringen var redan ordnad genom stöd från Leader Sjuhärad på villkor att vi lade ner 1700 ideella arbetstimmar.

Byggnadstekniken fick prövas fram

Vi insåg att vi själva fick pröva oss fram med byggnadstekniken, då det inte fanns någon handbok. Men inom gruppen fanns kompetens både att bygga i trä och i att bygga modeller. Gemensamt drog vi upp riktlinjerna. Ett bra underlag fanns i skifteshandlingarna, där lantmätaren och hans biträden hade mätt upp gårdarnas byggnader och även beskrivit utseende och

material. Vi hade också tillgång till några gamla foton. Utifrån de uppgifterna skulle byggnaderna tillverkas i skala 1:10. Utplaceringen skulle vara i samma skala med ledning av skifteskartan och andra uppgifter.

Vi bestämde oss för att bygga på en stomme av vattenfast plywood. Till ytterpanel, fönster, dörrar och andra yttre detaljer skulle vi använda tryckimpregnerat virke. Som arbetslokal fick vi använda slöjdsalen i Ätradalsskolan under en tid innan vi flyttade till en annan verkstad i byn. Det jobbades också mycket hemma i medlemmarnas garage.

Slöjdsalen gav oss tillgång till bandsågar, finsågar och andra verktyg, helt nödvändigt för att göra fönster och andra finare detaljer i någorlunda rätt skala.

Allt kunde inte tillverkas inomhus och flyttas. Kyrkan behövde byggas på plats.

Det är också av värde att visa upp äldre byggnadssätt. Gästgivarens magasinsbyggnad hade förr en sådan här utbyggnad, som inte många vet vad den heter. På bygdemål kallas den "skunke".

Det var också många panelbrädor och kanske 10 000 takspån som skulle sågas till. Byggnadernas tak var lite av en utmaning att tillverka. Manbyggnaderna hade nästan alla tegeltak, enligt lantmätarens beskrivningar.

Den kompletta Minibyn har nästan 60 byggnader. Närmast är Brogården och de tre Nilsagårdarna. Därbakom ser man tingshusets gavel och längst bort är Skogsgården Staberg. I dagens Timmele är alla dessa byggnader borta utom de på Staberg samt Gästgivaregården längst till höger. Timmele Hembygdsförening har idag Gästgivaregården som sin hembygdsgård.

Vi prövade med vågprofilerade bräder målade i tegelfärg. Ett bättre sätt utvecklades av Sture Carlsson. Ovanpå takstommen av plywood lades först takpapp,

sedan ett "kycklingnät" och på det smetades ett cementbruk.

I detta formades sedan tegelpannor med ett litet rörformat verktyg. Till spåntaken sågade vi ett mycket stort antal små spån, som spikades fast, vart och ett. Vi kunde efterlikna spåntak, fastän spånen måste göras i större skala än 1:10. Ekonomibyggnaders bräddtak och halmtak har vi också plagierat med framgång.

Invigning augusti 2006

Sommaren 2006 var det dags att göra i ordning marken i ett hörn av en åker nära kyrkans parkering. Vi lade ut vägar och tomter efter lantmätare Stårcks karta, även det skalenligt, så långt det var möjligt. Vägar grusades upp och vi lade en grusbädd för varje byggnad. Genom att det inte växte gräs intill husväggarna skulle det bli lättare att klippa utan att skada husen.

Söndagen den 20 augusti 2006 kunde vi så inviga Minibyn med lite festligheter och närmare 300 besökare. Det var roligt att ha minibyn nästan klar och kunna inviga den efter totalt 2300 ideella timmar. Det kändes hedrande när vi lite senare tog emot Ulricehamns kommuns kulturpris för 2006.

Åren som gått

Det har varit ett stort intresse för Timmele Miniby, som blivit ett av bygdens turistmål. Det är helt fritt att vandra runt och titta och läsa på skyltar. Sommartid kommer det många besökare varje dag och de lämnar också

frivilliga bidrag. Vi tar emot grupper och bussresor som guidas runt och får ta del av historien. Den kände filmskaparen Lukas Modysson blev förtjust i vår miniby när han var i bygden för inspelning av filmen Tillsammans 99. Han förlade ett par av filmens scener till minibyn.

Efter invigningen bildade vi föreningen Timmele miniby, en förening som svarar för gräsklippning och annan skötsel. Vissa byggnader har kompletterats och vi försöker hålla byggnaderna i stånd.

Lars Neuman

Om laga skifte i Timmele by

Laga skifte genomfördes i Timmele by 1880 – 1884 efter att tre av gårdsägarna hade begärt det. Laga skifte var den tredje jordreformen som statsmakten genomförde, då storskiftet och enskiftet inte gett det önskade resultatet. Syftet var att rationalisera ägandet och brukandet av jorden.

Från medeltiden och framåt brukades jorden i tegskiften. Varje bonde hade andelar i olika markområden och hans åkertegar var alltså spridda. Det hände att gårdar delades, till exempel vid arvskifte mellan bondens söner. För rättvisans skull delades då även varje teg på två och det underlättade ju inte brukningen. Tegarna, som ofta var små och smala, krävde att sådd, skörd och andra arbeten samordnades med de andra bönderna i byn. Detta styrdes av en byordning och övervakades av en därtill utsedd byfogde.

Sex gårdar i Timmele by

I Timmele by (Timmelheds by) har sedan lång tid tillbaka funnits följande sex gårdar eller hemman. Namnformerna har växlat, men 1880 hette de Skogsgården (eller Gästgivaregården), Klockaregården, Brogården, Nilsagården, Prästegården och Frälsegården. Gårdarna kunde tidvis vara delade på två eller flera brukningsdelar, så sammanlagt fanns kanske 10 – 12 bondefamiljer i byn. Samtliga gårdar låg samlade i en klunga vid kyrkan fram till början av 1600-talet. Då flyttade gästgivaren Erik Timan ut sin gård till skogskanten i öster. Den gården kallades då Skogsgården, ett namn som sedan växlat med Gästgivaregården. Namnet Skogsgården används även idag, fastän gården flyttats från skogskanten och tillbaka till bykärnan, troligen på 1700-talet. Den större brukningsdelens byggnader flyttades igen på 1800-talet till en höjdsträckning, som sedan gammalt kallats för Staberget. Denna gård kom då att kallas Staberg.

Laga skifte påbörjas 1880

Böndernas spridda ägolotter skulle genom skiftesreformen sammanföras till större stycken. Det kräver ett utbyte av ägor mellan gårdarna och sådant kan knappast ske på frivillig väg. I stadgan från 1827 för laga skifte anges att en lantmätare genom särskild förrättning ska genomföra skiftet. Enligt stadgan skulle varje jordbruksfastighet få ha högst tre skiften, två i åker och äng och ett i skog. All mark skulle graderas och värderas, vilket krävde en uppmätning och kartering samt registrering av markbitarna. När sedan gårdarna måste byta mark så skulle ingen få ett sämre markvärde än tidigare. Omfördelning av mark till större och enhetliga områden skulle medföra att en och annan gård behövde flytta ut från byn. Därför mätte man upp och beskrev alla byggnader och de åsattes ett värde. Detta skulle underlätta en ekonomisk utjämning.

Myndigheterna utsåg kommissionslantmätare Agaton Stårck att genomföra förrättningen i Timmele. Stårck bodde i Ulricehamn, där han även var kommunalman och ordförande i kommunalnämnden. Lantmätaren biträdades av gode män, två betrodda lantbrukare från bygden. De skulle bevaka att alla ingrepp bedömdes vara skäligen och godtagbara.

Den tidigaste kartan från Timmele är ritad 1642 av lantmätaren Kettil Classon.

Gårdarna var numrerade 1 – 6 och deras läge vid kyrkan markerades med hussymboler.

Här visas hur ett åkerområde nordost om byn var uppdelat i småtegar fördelade på flera ägare.

Viktiga moment i en lagaskiftes-förrättning:

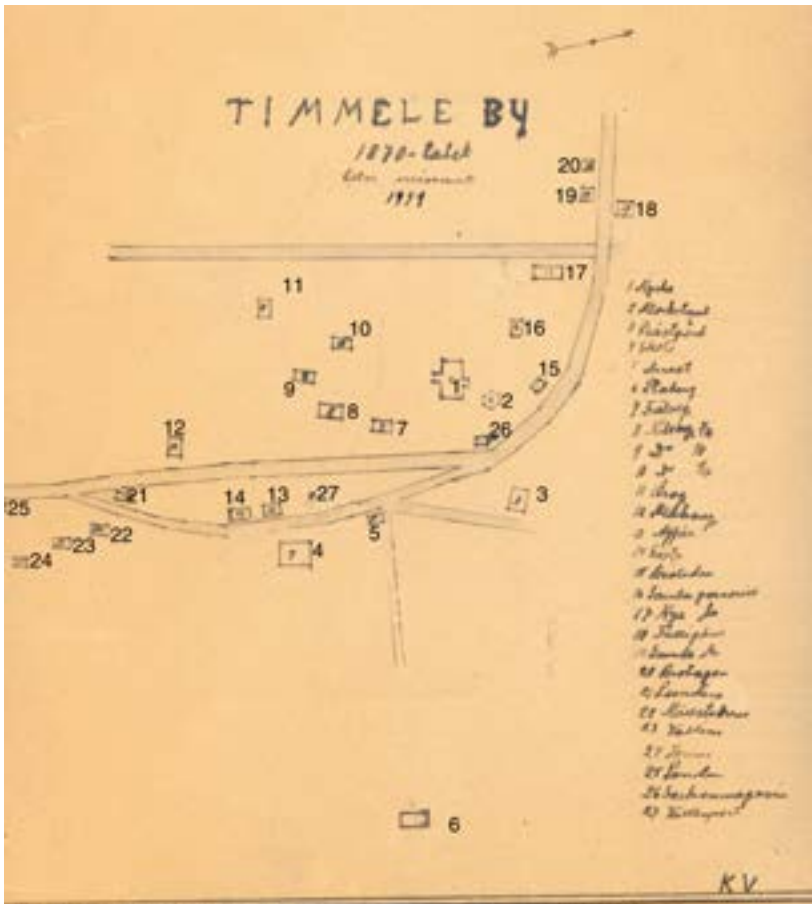
1. Ägoutbyte med till byn gränsande fastigheter för att få raka gränser.
2. Inventering av byggnadsbeståndet.
3. Inventering och godhetsbestämning (samt kartering) av all jord.
4. Fördelning av areal efter tidigare innehav och med beaktande av godhetsgraderingen.
5. Bestämmande av vilka som skulle få utflytta resp. stanna kvar.
6. Utjämnande av virkesförråd genom bestämmande av avverkning.
7. Uttag av vägar och allmänningar.
8. Bestämmande om stängselskyldighet.
9. Bestämmande om ersättning till utflyttande.
10. Fördelning av kostnaderna.

Självklart kunde detta inte löpa helt smärtfritt, varje gårdsägare kunde inte få alla sina intressen tillgodosedda. De noggrant förda protokollen från förrättningens sammanträden upptar en del meningsutbyten. Lantmätare Stårck hade att jämka samman och komma fram till beslut med bistånd av

gode männen. Det slutliga beslutet fattades sedan vid Redvägs Härads häradsting, som vid denna tid (1884) hade förlagts till tingshuset vid Nygatan i Ulricehamn. Handlingarna och kartan från förrättningen finns bevarade och det har i hög grad underlättat arbetet med Timmele Miniby.

Nilsagårdarna fick flytta ut

De mest genomgripande förändringarna blev att Nilsagårdens tre brukningsdelar fick flytta ut från byn till sina tilldelade ägor. Alfred Andersson fick bygga nytt på byns utmarker hela 2,5 km från gamla bykärnan. Det upplevdes nog inte så positivt, även om hela byn fick bidra till kostnaderna. Anders Josef Svensson ägde den största av Nilsagårdarna och den flyttades ca 2 km till en ängsmark i kanten av ”Timmele Heer”. Han fick därmed ett stort stycke ”onyttig” hedmark, men han såg möjligheterna att odla upp den magra jorden och omvandla till åkermark. Det är på den marken som bröderna Thorné odlar jordgubbar idag. Anders Ekman ägde den minsta Nilsagårdsdelen, som flyttades till skogskanten ca 1 km söderut.

Nilsagårdarnas gamla gårdstomter blev efter utflyttningen åkermark men den är numera en del av kyrkogården i Timmele. Frälsegården hade några år tidigare flyttats ut av sin ägare, Gustav Engberg, Den låg alldeles vid kyrkan, men Engberg fann en bra plats ca 500 m nordost om kyrkan. Prästgården, Skogsgården/Staberg, Brogården, Klockargården och Frälsegården fick ligga kvar på sina platser.

Genom laga skiftet fick varje gård sina marker samlade i ett eller två skiften. Syftet med en rationellare brukning kunde nås. En stor förändring i brukningen skedde under 1800-talet. På den s.k. häradsekonomiska kartan från 1890-talet ser man att den stora hedmarken mellan Timmelebyn och Kroken blivit omvandlad till åkermark.

Det gjordes möjligt dels genom laga skiftet, dels genom att jorden kunde gödslas upp med chilesalpeter som kunde föras hit på järnväg. Tidigare var det tillgången på kreatursgödsel som avgjorde hur mycket åker en bonde kunde bruka.

Denna skiss över Timmele by ritade Karl Viktor Neuman (författarens farfar) ur minnet på äldre da'r. Så såg det ut på 1870-talet, före laga skiftet. Då gick Karl Viktor i skolan, nr 4, tidigare tingshuset. Vi har kompletterat kartan med tydliga siffror som hjälp vid planering av minibyn.

Lars Neuman

Ibland kan man få reda på lite mer.....

Min mormors morfar hette Bengt Andersson. Han var född 1824 och var torpare under Bengtsgården i Hangelösa. I flera husförhörslängder har jag läst att Bengt varit dömd för förfalskningsbrott år 1852 och även varit anklagad för mordbrand år 1869.

Efter att ha beställt sökhjälp från riksarkivet fick jag besked om att de inte, inom beställd tidsram, hittat något om förfalskningsbrottet. Däremot hittade de, i domböckerna från Kinnefjärdings Häradsrätt år 1869, flera sidor angående branden. En kort sammanfattning:

”Angifwaren” Carl Eliasson i Lindåsen, Hangelösa, uppgav att han hört av flera personer att de, av Bengt Andersson, blivit erbjudna pengar för att tända eld på hans ladugård. Vittnet Johan Petter Pettersson intygade att han minst tre gånger blivit ombedd att tända eld på ladugården. ”Han bad mig att jag skulle släppa ut kora och låta hästen wara inne för då får han hundra riksdaler för dän”. Hästen var tydligen bra försäkrad. Själv skulle Johan Petter få 10 riksdaler för besväret. ”Män jag svarade honom att jag gör det aldri och sedan bad han mig inte mera därom”.

Fler samstämmiga vittnen hördes. Dessutom hade Bengt Andersson tydligen uppgett för högt värde på de i branden förstörda ägodelarna. Stegen, som han lånat av en granne, var också just den natten flyttad en bra bit bort från ladugårdsväggen. Bengt bedyrade dock, inför rätten, att han inte haft något med branden att göra. Han hade inte ens varit hemma den aktuella natten och hade ingen aning om vad som fått eld att uppstå.

Försvaret kallade in ett vittne som intygade att Bengt Andersson tillbringade ”hela natten den natt som hans ladugård nedbrann” med honom. Ord stod mot ord. Då menade åklagaren ”att fastän Bengt Andersson sjelf måhända ej varit behjelpig vid antändningen, han likväl afvelat och på antydt sätt, varit orsaken till den timade eldswådan” och därför borde han inte få någon brandskadeersättning.

Bevisen höll inte. Bengt Andersson blev frikänd från anklagelsen om mordbrand eftersom det inte var ställt utom allt tvivel att någon annan tänt eld på ladugården. Hans anspråk på ersättning från domstolen lämnades dock utan avseende. Inte heller de inkallade vittnena fick någon ersättning för resa och förlorad inkomst. Om några försäkringspengar betalades ut från Brandstodsbolaget framgår inte.

Bengt Andersson blev änklings år 1906 och gifte om sig 1909, 85 år gammal. Han avled av ”ålderdomsavtyning” 1912. Min mormors mor var ett av fem barn. Hon utbildade sig till barnmorska, fick jobb och flyttade 1890 till Kölingared där hon träffade sin blivande make, min mormors far.

Ann-Christin Bohman

**Ett stort tack till er
som lämnar bidrag till tidningen !
...och vi vill gärna ha fler bidrag !**

Vi hoppas att det finns någon mer som vill bidra ?
Mejla : **M032113066@outlook.com**
eller ring Maj-Britt tel: 070 247 46 15

Släktforskar dagarna i Malmö 24 -25 augusti 2024

I år är det Malmö som står som värd för Släktforskar dagarna.

Med temat, ”*Det är vägen som är resans mål*”, vill arrangören framhålla sökandet och nyfikenheten som det meningsskapande i släktforskningen.

Här kan man läsa mer, det kommer ny info undan för undan: <https://sfd2024.se/>

BOKTIPSET!

Emigrantforska på nätet

En ny bok av

Ted Rosvall och Anna-Lena Hultman

Emigrantforska på nätet tar upp en stor mängd spännande och användbara resurser för dig som letar efter släktingar som emigrerat till USA eller Kanada. Boken går inte igenom hur du forskar i svenska kyrkoböcker, utan ger goda råd och tips gällande källor, databaser och andra sökvägar du finner på nätet: folkräkningar, bouppteckningar, militära handlingar, adressregister, resan över Atlanten, medborgarskap och mycket mer.

Den andra omarbetade upplagan har bland annat uppdaterats med 1950 census och andra källor som tillkommit eller förändrats sedan förra tryckningen.

Boken finns att köpa i Konkordiahuset, Hössna samt på Rötterbokhandeln

<https://www.rotterbokhandeln.se/>

Artnr: 204016

ISBN 978-91-89310-18-6

Medlemspris om man är medlem i en släktforskarförening, 250:-

Databasen “Emigranten populär” finns att köpa på USB

Artnr: 107201

Förlag Emigrantregistret i Karlstad & GöteborgsEmigranten

Bindning USB-minne

Systemkrav PC med Windows 95 eller senare
och Adobe Acrobat Reader.

Finns på Rötter-bokhandeln: <https://www.rotterbokhandeln.se/product.html/emigranten-popular>

Pris 425:- *Du får rabatt om du tillhör en släktforskarförening.*

Källmaterialet är bland annat passagerarlistor med 1,4 miljoner migranter huvudsakligen till Nordamerika. USB:n innehåller även ett antal mindre databaser:

Emibas Göteborg – Göterborgare där källmaterialet är kyrkböckerna. Samma med Emibas Värmland.

Emisjö innehåller sjömän från Västsverige som avmönstrat utanför Europa.

Emipass är utdrag ur passjournaler åren 1783–1860.

Emisal omfattar passagerare på Svenska Amerikalinjen.

Emivasa innehåller Vasaorderns medlemmar i USA och

Emilarssons brevväxling med emigrantagenten Bröderna Larsson & Co.

Kallelse till årsmöte

21 april kl 15.00 i Timmele församlingshem
Sedvanliga årsmötesförhandlingar

“Vad kan fotografier och släktforskning lära av varandra”

Föredrag av fotograf Hasse Persson.

Han är född i Borås och kameran har tagit honom ut i hela världen. Hans unika fotografier av okända människor på Studio 54 i New York har gått till fotohistorien. Han har också bl.a. varit med och digitaliserat ca. 12 000 fotografier i Hyssna hembygdsförening.

**Föredrag, årsmöte, kaffe & hembakat fikadopp, pris 100:-
Ingen anmälan behövs**

Välkomna!

Program för 2024

4 april kl. 18.00

Historiska kartor. Lars Neuman ger tips hur man hittar och tolkar gamla kartor
Konkordiahuset, Hössna. Pris 100:-. Välkomna!

26 april kl. 14.00

Besök på Källebacka med guidning av Lars-Erik Josefsson.
Pris 80:-/person
Därefter går vi till Hemma på Källebacka och dricker kaffe med violkyss och lite shopping om man vill.
Välkomna!

8 maj kl. 14.00.

Besök i Bäckagården, Marbäck. Gunilla Hållander-Andersson visar oss runt, och vi får kaffe & bulle. Välkomna!

Till hösten

- * Vi planerar för Ulricehamnsbygdens Forskarklubb's 40-årsjubileum !*
- * Utflykt till Ekhagens forntidsby*